párti választót lábszárán megszurtak. A választási elnök csendőrőrjáratot küldött a dolog megvizsgálására.

A zuhogó esőhöz most dühöngő szélvész járult. Az emberek, asszonyok az utcákon kicsavarták ruháikat és aztán tovább mentek korteskedni. Az ellenzék panaszkodik azon, hogy a munkapárti kortesek kivették az ellenzék szavazócéduláit és zavart támasztottak.

TISZA GYŐZELME.

A délután folyamán mind nagyobb különbség keletkezett *Tisza* István és *Széchenyi* Aladár szavazati aránya között. Amig Tisza választói szakadatlanul győzték a turnusokat, addig az ellenzék szavazói egymásután tartottak pauzákat. A kora délutáni órákban a munkapárton kétszázzal, majd rövidesen háromszázzal vezettek, de a különbség rohamosan nőtt. Igy történhetett, hogy az ellenzék hamar elcsüggedt és minden reményt föladott a győzelemre s már csak arra törekedett, hogy erős küzdelem látszatát őrizze meg. Az ellenzéknek ez a nagy elmaradása okozta, hogy az idén se szavaztak le többen, mint amikor a *Barabás—Tisza* küzdelem megtörtént 1910-ben, amikor Tisza István 1088 szavazattal győzött. Aradon most 5353 választó van és ebből *4100-nál többen leszavaztak.*

Este hét órakor csüggedtek el az ellenzékiek és ekkor mindenki tudta, hogy Tisza közel ezer többséggel jön be. Hét órakor ez volt az arány:

Tisza	*1900*
Széchenyi	*1273*

Nyolc óra előtt:

Tisza	*2188*
Széchenyi	*1387*

Este féltiz órakor véleg tisztult a helyzet. Ekkor már szinte megakadt a szavazás s ekkor volt az eredmény:

Tisza	*2470*
Széchenyi	*1583*

Fábry elnök féltizenegy órára tüzte ki a zárórát, amikor konstatálták és ki is hirdették, hogy *Tisza István gróf kilencszázhét szótöbbséggel győzött,* igy Arad város ujból képviselőjévé választotta.

Éjjel tizenegy óráig ujra és véglegesen megolvasták a leadott szavazatokat és megvizsgálták, mind rendben van-e. *Fábry* Sándor elnök aztán kihirdette a végleges eredményt, amely szerint *Tisza Istvánra leadtak 2470 és Széchenyi Aladárra 1563 szavazatot.* Igy Tisza 907 szótöbbséggel győzött.

Budapestről telefonálja tudósitónk, hogy a munkapárt helyiségeiben ma este igen nagy számban gyültek össze a képviselők, nyolc órakor megjelent Tisza miniszterelnök is, a kit lelkes ovációval köszöntöttek. Az Aradról visszaérkezett képviselők elmondották, hogy milyen lelkes hivei vannak Aradon is a miniszterelnöknek s hogy a választás eredménye pillanatig sem volt kétséges.

Egy internátus leirása és keletkezésének története.

— Internátus-város Ujszegeden. —

(Saját tudósitónktól.) Ennek a konviktusnak hosszu cime és — különös, de igy van — már is gazdag multja van. A teljes cime — ide tessék figyelni —ez: „Az volt a 14. számu szerb-bánáti határezredből alakult vagyonközség fiu és leányinternátusa". Mutja és megalakulásának története pedig, amelynek hátterét évtizedes országos események szinezik, dióhéjba foglalva itt következik:

Magyarország határán tudvalevőleg három határőrvidéki ezred volt. A német-bánáti ezred Pancsova, a szerb-bánáti ezred Fehértemplom, a román-bánáti ezred Karánsebes székhellyel és a titeli csajkás zászlóalj. A határőrvidékhez tartozó községek lakói katonai szolgálatokat teljesitettek, ugy a közigazgatás és népnevelés, mint a törvénykezés katonái volt. A 67-iki magyar kormány elrendelte ezeknek a területeknek az anyaországhoz való csatolását, ami 1871. és 72-ben meg is valósult. Ezzel megszünt a határőrvidéki területeken a katonai uralom, a kormányzást magyar hatóságok vették át, amelyeknek berendezkedése bár nehézkesen, de akadály nélkül megtörtént. 1872-ben királyi kézirat jelent meg, amelyben a király elismerésként a határőrvidéki lakosság sok éven át tejesitett hü katonai szolgálataiért a hozzájuk tartozott községeknek földeket adományozott. A titeli zászlóaljaknak és a német-bánáti ezredhez tartozott községeknek a dunai öblözetekből több ezer holdat, a szerb-bánáti ezredhez tartozott (községeknek 38,000, a román-bánáti ezredhez tartozott községeknek több mint 100,000 hold erdőt. E két utóbbinak azzal a kikötéssel, hogy *a jövedelem kizárólag népnevelési célokra fordítható.*

A *szerb-bánáti* ezredhez 67 község tartozott. Temesből a fehértemplomi járás és a kevevári (kubini) járásból 4 község, Torontál megyéből az alibunári járás és a pancsovai járásból 1 község, Krassó-Szörény megyéből a moldovai járás, a jámi és az orsovai járásból 2—2 község. Ezek a községek választanak az akkori lélekszám aránya szerint minden 2000 lélek után egy képviselőt, de ugy, hogy minden község, legyen az bármilyen; egy képviselőt választ. Az összes képviselők száma 75 és ez a *vagyonközség,* amely az egész birtok jövedelme fölött rendelkezik.

Eleinte a vagyonközség csaknem kizárólag konzervativ parasztokból állott és minthogy ők választották azokat, akik az erdőségeket kezelték, a vagyonkezelés falusi kupaktanács módjára történt. Ennek következtében a vagyonközség egy időben nemcsak jövedelmet nem tudott fölmutatni, hanem évi számadásai deficittel is zárultak. Ilyen viszonyok között nagyon helyesen cselekedett a kormány, amikor az *erdőkezelési jogot megvonta* a vagyonközségtől és állami erdészekre bizta. Ennek üdvös eredménye érről-évre mutatkozott, ugy, hogy a rendszeres kezelés és a faérték emelkedése mellett jelenleg évi 120—150,000 korona tiszta jövedelme van a vagyonközségnek.

Ezt a jövedelmet a királyi reskriptum értelmében olykép használták föl, hogy évenkint 60—80,000 koronát szegény tanulók felsegélyezésére forditottak. De a sok évi tapasztalat később arra a meggyőződésre juttatta az idők folyamán már intelligensebb elemekből álló vagyonközségi képviseletet, hogy az ilyen segélyezésekkel nem lehet célt érni. A tanulók szülei nagyon sok esetben a segélyt saját céljaikra és nem a gyermekük nevelésére forditották. Igy azután *Medve* Zoltán dr., a jelenlegi vagyonközségi kormánybiztos, krassómegyei főispán kezdeményezésére és hathatós agitációjára elhatározták, hogy 100 fiu és 50 leány számára a kor igényeinek megfelelő berendezzésel internátust állit föl a vagyonközség és annak helyéül — hogy a tanulók a magyar nyelvet teljesen elsajátitsák és hazafias szellemben nevelődjenek — Szegedet választotta.

—

Ismeretesek azok a tárgyalások, amelyek a szerb-bánáti vagyonközség fiu- és leányotthona fölállitását megelőzték. A város tekintettel épen a különleges viszonyokra, a legmesszebbmenő előnyökben részesitette a vagyonközséget. Átengedett az internátus céljaira két hold területet, 200,000 téglával járult az épitéshez, vámmentességet biztositott és kötelezettséget vállalt a csatornázásnak, vizvezetéknek és kövezetnek az otthonig való kiépitésére.

Az otthon a hidfőhöz közel, a főfasortól balra épült. A körülbelül két holdnyi területből annak közepén 1600 négyzetméter térség van beépitve. Az épületnek két főhomlokzata van és olyan beosztásu, mintha két különálló épületet illesztettek volna egymás mellé. Az egyik rész a kisebbik, a leányoké, a másik, a nagyobb a fiuké. Az épités stilusos eredményei *Bartos* Mór, épitész szakavatott kezét dicsérik. A földszinten vannak az ebédlők, konyhák, tálalók, raktárak, szolgalakások és a gépház. Az első emeleten nyertek elhelyezést a tanuló-, játszó-, társalgó-, zene-, orvosi- és betegszobák, az igazgatói és felügyelő lakások, a vendég- és fogadószobák. A második emeleten a háló- és fürdőszobákat helyezték el, azonkivül innen mind a két oldalon egy-egy nyitott erkély nyilik gyönyörü kilátással. Az épület két osztálya között csak az igazgatói lakáson át lehet közlekedni.

Az épület berendezése teljesen modern és minden igényt kielégitő. Külön mgemlitésre méltó az épitésen kivül a villamos világitás berendezése. A vizvezeték — *Fonyó* Soma kitünő munkája — veszély elkerülése céljából a falba vannak sülyesztve és egyszerü, de a legmodernebb világitó testekkel vannak föl-szerelve. Ugy ez, mint a csengőberendezés Fonyó tervei és beosztása alapján készült. Az egyszerü és izléses butorokat a *Seifmann-Testvérek cég szállitotta,* mely Budapestre és az ország minden részébe szállitott berendezésével már annyiszor brillirozott. Érdekes és értékes munkát végzett az épületen *Fogel* Ede, aki automatikus centrifugális szivattyuval egy csatornaátemelő telepet készitett, mely a vizet 450 méter távolságra levezeti a Tiszába. Fogel csinálta a gépházban a villamos motorral müködő centrifugális szivattyut, amely percenként 300 liter vizet szolgáltat a 6000 liter nagyságu tartányba. Érdekes berendezése van a konyhában, amely főzés közben egy palackon át fölmelegiti a vizet és egy 300 literes tartányba gyüjti össze, ahonnan forró vizzel látják el az egész épületet. Az üvegezési munkák *Singer* Ármin kitünő vállalatát dicsérik, amely a felső ipariskola és a Temetkezési Egyesület házához is szállitotta az üvegeket. A falakat *Duschák* Henrik diszitette csinos és izléses festéssel. A kályhákat és tüzhelyeket *Bruckner* Testvérek elismer vaskeres-

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. — Természetes vasmentes savanyuviz.
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
SCHULTES ÁGOST Sósvize-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.